

Kahramanmaraş'ta Abdal Müziği ve Bu Kültürel Mirasın Sürdürülebilirliğine İlişkin Abdal Müzisyenleri Görüşleri

Serap Yağmur İLHAN¹

Öz

Araştırmada Kahramanmaraş müzik kültürünün önemli bir parçası olan abdallık geleneğini sürdüren Kahramanmaraş müzisyenlerinin Kahramanmaraş'taki Abdal müziği ve bu kültürel mirasın sürdürülebilirliğine ilişkin görüşlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemine dayalı olarak bir durum çalışması şeklinde tasarlanmıştır. Araştırmada, abdallık geleneğini sürdüren Kahramanmaraş müzisyenlerinin Abdal müzik faaliyetlerine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla araştırma tarafından geliştirilen açık uçlu yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma tarafından oluşturulan 8 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 9 abdallık geleneğini sürdüren Kahramanmaraş Müzisyenine yöneltilmiştir. Bu görüşmelerin 8'i yüz yüze 1'i ise telefonla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Bu verilerden kodlar çıkartılmış olup ulaşılan kodlardan temalar oluşturulmuştur. Yapılan araştırma ile abdallık geleneğini sürdüren Kahramanmaraş müzisyenlerinin müzik faaliyetlerini halk açısından önemli çeşitli gün ve kutlamalarda gerçekleştirdikleri, ekonomik anlamda belli bir doyuma ulaşmadıkları, bilhassa teknolojik altyapı, elektronik müzikler ve güncel popüler müziklerin abdallık müziğini olumsuz yönde etkilediği ve yeni neslin bu geleneği sürdürmesi konusundaki isteksizliği gibi bu geleneğin sürdürülebilirliğini olumsuz yönde etkileyen birtakım sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Abdallar, Kahramanmaraş Abdalları, Abdal Müzisyenler, Kahramanmaraş Müzisyenleri, Abdal Müziği

The Opinions of Abdal Musicians Regarding Abdal Music in Kahramanmaraş and the Sustainability of This Cultural Heritage

Abstract

The study aims to reveal the perspectives of Kahramanmaraş musicians, who maintain the Abdallık tradition, an important part of Kahramanmaraş's music culture, regarding Abdal music in Kahramanmaraş and the sustainability of this cultural heritage. The research was designed as a case study based on qualitative research methods. In the study, an open-ended semi-structured interview form, developed by the researcher, was used to uncover the views of Kahramanmaraş musicians who continue the Abdallık tradition regarding Abdal music activities. The semi-structured interview form, consisting of eight questions prepared by the researcher, was directed to nine Kahramanmaraş musicians who voluntarily agreed to participate in the study. Eight of these interviews were conducted face-to-face, while one was carried out via telephone. The study employed content analysis, one of the qualitative data analysis methods. Codes were derived from the collected data, and themes were generated from these codes. The findings of the study indicate that the musicians of Kahramanmaraş who sustain the Abdallık tradition perform their musical activities during significant public events and celebrations, yet they have not reached a satisfactory economic level. Moreover, it was found that technological advancements, electronic music, and contemporary popular music negatively affect Abdal music. The reluctance of the younger generation to carry on this tradition also poses a significant challenge to its sustainability.

Keywords: Kahramanmaraş Abdals, Abdal Musicians, Kahramanmaraş Musicians, Abdal Music

Atıf İçin / Please Cite As:

İlhan, S. Y. (2025). Kahramanmaraş'ta abdallık müziği ve bu kültürel mirasın sürdürülebilirliğine ilişkin abdallık müzisyenleri görüşleri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14 (2), 723-736. doi:10.33206/mjss.1572853

Geliş Tarihi / Received Date: 24.10.2024

Kabul Tarihi / Accepted Date: 30.12.2024

¹ Dr. Öğr. Üyesi – Fırat Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, syilhan@firat.edu.tr,

ORCID: 0000-0002-1383-3576

Giriş

Kültür, bireylerin başkalarından öğrendiği gelenek ve göreneklerdir. Bu gelenek ve görenekler, insan yaşamının geniş bir kısmını oluşturmakla birlikte süreklilik de göstermektedir (Whiten, et al. 2011). Sosyologlar, kültürü, bir toplumun yaşam biçimi olarak ifade etmektedir (Kidd & Teagle, 2012). Etnografik açıdan geniş bir perspektifte ise kültür, bireylerin toplum içerisinde edindiği bilgi, inanç sanat, ahlak, hukuk, gelenek ve diğer alışkanlıkları içeren karmaşık bir bütündür (Tylor, 2021). Kültürlerin bir araya gelmesi ile ise çokkültürlülük kavramı oluşmuştur.

Çokkültürlülük, özünde yeni bir kavram olmakla beraber çokkültürlülük durumu uzun yıllardır var olan bir durumdur. Tarihin hiçbir döneminde kültürler birbirleriyle tamamen bağlantısız ve kendi içlerine kapalı olmamışlardır. Aksine sürekli etkileşim içerisinde olmuştur. (Çelik, 2008). Bu bağlamda çokkültürlülüğün bir kültür sentezi oluşturduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Anadolu da, bu kültür bütününe asırlardır süregelen kozmopolit ve önemli bir parçası olmuştur. Bu durum çeşitli kültürel aktarımları da beraberinde getirmektedir.

Anadolu, uzun yıllardır birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Birçok medeniyetin doğmuş olduğu bu topraklarda eş ve art zamanlı olarak çeşitli kültürel gelişmeler yaşanmıştır (Tamtürk, 2018). Bu gelişmeler, kültürel miras olarak sonraki kuşaklara aktarılmıştır. Özellikle 20. yüzyıl ortalarından itibaren kır ve kent yaşamının iç içe geçmesi, tarihsel, toplumsal ve coğrafik yapısı gereği göçler, mübadeleler gibi sebepler, kültürel anlamda çeşitliliğin yoğun olduğu ülkemizde müzikal açıdan da tek tip bir müzik türünün ve müzikal yapının varlığından söz etmeyi imkansız kılmıştır (Altınay, 2012). Bu farklılıklarla dolu yapı da müzik kültürü açısından çokçeşitlilik veya daha popüler kullanımıyla çokkültürlülüğü getirmiştir. Kahramanmaraş ise bu çokkültürlülük içerisinde önemli yeri olan bir il olmuştur. Bunun nedeni farklı coğrafyaların birleşim noktası olmasıdır. Bulunduğu konum itibarı ile Akdeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki illerle sürekli etkileşim halinde olmuştur (Kara, 2022). Bu açıdan bakıldığında Kahramanmaraş'ın birçok kültürden etkilendiğini söylemek doğru bir ifade olacaktır.

Birçok kültürden etkilenen Kahramanmaraş, aşıkler (Özveren, 2019), romanlar, Yörükler, Aleviler, Çerkesler ve Abdallar olarak anılan farklı kültürel birikime sahip birçok topluluğa ev sahipliği yapan (Zarifoglu, 2021) kültürel açıdan zenginliklerle dolu bir şehir olmuştur. Kahramanmaraş'ın birçok etnik kimliği bir arada bulunduran çokkültürlü, çokkimlikli veya çokçeşitli yapısı, tüm sosyal hayatı etkilediği gibi sanat ve bu sanatların içerisinde birçok duyu organına hitap eden müziğini de etkilemiştir.

Abdallık ve Abdallık Geleneği

Abdalların bir tek tanımını yapmak mümkün değildir. Onlar, çeşitli şekillerde tanımlanmışlardır. Tasavvufi anlamda abdallar, dünyanın manevi düzenine yön vermek üzere Tanrı tarafından görevlendirildiğine inanılan kişilerdir. Bir başka anlamıyla, düzeni koruyan, ama bu özellikleri gizli olan veli gruplarına verilen addır. 12. 13. ve 14. yüzyıllarda “abid, zahit veli, sofı, derviş” anlamlarında kullanılmıştır. Türkler arasında abdallar daha çok serseri dilenci dervişler olarak görülmüştür. Arapçada abdallara “mecnun, meczub, divane, Türkçe de ise “tılbe” denilmiştir. Sosyal konum açısından abdal; gezgin dervişlere verilen addır. Halk veya bazı kaynaklar çingeneler ile karıştırırsa da aslında kendileri bu düşüncüyü reddedip kendilerini Türk Abdalları olarak tanımlamışlardır (Gazimihal, 1961). Alevi Bektaşî inancı içerisinde yetişen “Pir Sultan Abdal”, “Abdal Musa”, “Hüseyin Abdal”, “Cafer Abdal”, “Genç Abdal” ve “Teslim Abdal” gibi bazı kişiler de abdal olarak anılmaktadır. (Erkan, 2008; Tekin Arıcı, 2017). Barkan (1993) Anadolu Abdallarının şamanizmin izlerini taşıyan Anadolu Alevileri Türklerinden ayrı düşünilemeyeceğini vurgulamıştır. Bu durum abdalların inanç yapısının bir kolunun da Aleviliğe dayandığı ve geleneksel abdal müziği yapısı içerisinde bu kültürün de etkisinin olduğunu akla getirmektedir.

Toplum içerisinde daha çok marjinal konumunda olan abdallar; ozanlık, kalaycılık, sepetçilik, elek yapımı, hikayecilik, oyunculuk ve sünnetçilik gibi meslekleri benimsemiş olsalar da büyük çoğunluğu müzisyendir. Buradan da abdalların bir tek anlamı veya yapısı ile değil birçok anlamı ve yapıyı içerisine alan bir zümre veya halkı oluşturan bir yapı olduğu anlaşılmaktadır. Çalışmaya konu olan anlamıyla ise abdallar, davul ya da zurna çalarak halkı eğlendirmeyi sanat edinmiş kişilerdir (Fila, 1986; Hoiberg, 2004; Andrews, 1992; Duygulu, 1996).

Köprülü (1935), abdal müzisyenleri “profesyonel müzisyenler” olarak tanımlamıştır. Abdal müzisyenler veya Abdal davulcular Anadolu’da sayıca azdır. Yurttaki davul ve zurnacılık, kısmen kendilerinin elindedir (Gazimihal, 1961). Sözer (2005), abdalları, Anadolu’nun bazı yörelerindeki gezgin davulcular olarak tanımlamaktadır. Bir kültür taşıyıcısı olan abdal müzisyenlerin geneli, günümüzde bu

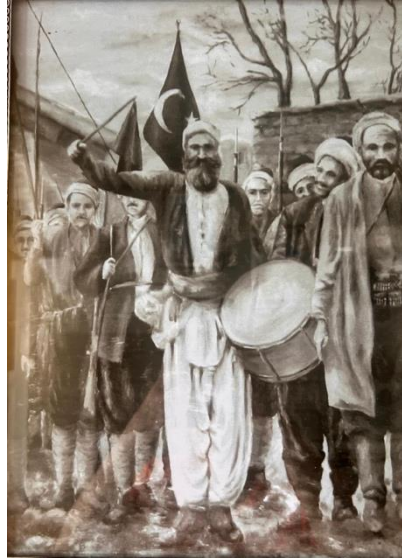
geleneklerini eğlence kültürü içerisinde sürdürmeye devam etmekte ve yaptıkları işten maddi kazanç sağlamaktadırlar. Aydın (2011) ve Demir vd. (2024), abdalların, düğün, kına gecesi, şenlik, festival, asker uğurlaması, deve güreşleri gibi çok çeşitli etkinliklerde müzik icracılığı yaparak geçimlerini sağlamakta olduğundan bahsetmiştir. Hacı Taşan, Çekiç Ali, Muharrem Ertaş ve oğlu, abdallığın son temsilcisi olarak anılan Neşet Ertaş, bilinen en ünlü abdallar, aynı zamanda bu kültürün taşıyıcıları olmuştur (Erkan, 2008).

Abdalların Müziği İcra Biçimleri

Abdallar, kendilerine has müziksel ifadeleri ve zengin kültür mirası ile Anadolu müzik medeniyetinin en özgün topluluklarından biri olmuştur. Bu topluluk, bu mesleği kuşaklar boyu sürdürmeleri sonucu, gelişerek çoğalan, kendilerine özgü bir kültür hazinesini oluşturmuştur. Bu kültür hazinesi, içerisinde, Ege'ye ait zeybeklerin en seçkin örneklerini, davul ve zurna icraları ile Aydın ve çevresine ait çeşitli eserlerini, Anadolu bölgesinin bozlaklarını, kendilerine özgü form ve ses özellikleriyle halayları, türkülerini, oyun havaları ve deyişlerini bulundurmaktadır. Bunların yanı sıra ise Orta Anadolu Abdalları, söylemlerini Çukurova ve Barak Abdallarının ise yanık Barak havalarını ve yığitlemelerini yaşatmaya devam etmektedir. Bahsedilen ezgilerde, Anadolu'ya ait tarihi, kültürel dokuyu, Türkmen dilinin duru inceliklerini bulmak mümkündür. (Parlak, 2013).

Abdalların icra ettiği müzikler daha çok yöresel karakterli ezgilerdir. Repertuvarlarında olan bu ezgiler çoğunlukla uzun hava şeklindedir. Abdallar, Orta Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'nun bozlakları ile Fırat Kenarından başlayıp Gaziantep, Gavur Dağı ve İskenderun yörelerine uzanan bölgedeki aşiret havalarının en seçkin icracıdır. Yerel bir ezginin yerli halk ve abdalların icra ediş şekilleri arasında bile üslup farklılıkları bulunmaktadır. Sözcüklerdeki vurgulardan melodideki esnek yapıya kadar farklılıklar görülmektedir. Örneğin, Anadolu halkı, halk ezgilerini söylerken kendi aralarında yerli ve köylü ağzı diye ayrılırken abdallar ise kendi aralarında abdal ve teber ağzı şeklinde ayrılmıştır (Duygulu, 1997).

Kahramanmaraş'ta Abdallık ve Abdal Halil Ağa

Resim 1. *Abdal Halil Ağa (Bu fotoğraf "Abdal Halil Ağa Rubunu Yaşatma ve Davulcular Derneği duvarından alınmıştır.)*

Abdal Halil Ağa, Kahramanmaraş'ın 1919 yılında Fransızlar tarafından işgali sırasında öne çıkan şehrin önemli figürlerinden biri olmuştur. 1919 yılında Kahramanmaraş'a gelecek olan Fransız işgal birliklerini görkemli bir törenle karşılamak isteyen işbirlikçi Ermeniler, 28 Ekim 1919'da Abdal Halil Ağa'nın yanına giderek davul ve zurnalarla Fransız birliklerinin karşılanması için para teklifinde bulunmuşlardır. Abdal Halil Ağa ise bu teklifi katii bir şekilde reddetmiştir. Ermeniler, bu cevap karşısında tehditler savurarak uzaklaşmışlardır. 22 gün süren Maraş mücadelesinin ardından 12 Şubat 1920'de Fransız birliklerinin şehirden gizlice kaçtığı anlaşıncı, Abdal Halil Ağa ve davulcu arkadaşları şehrin dört bir yanında çalarak bu zaferi duyurmuşlardır. Kendinden sonraki nesil de her yıl 12 Şubat'ta bu zaferi davul ve zurnalarla kutlamaktadırlar (Gökşen, 2008).

Resim 2 ve 3. *Abdal Halil Ağa Derneğinin yeni nesil müzisyenleri (Bu fotoğraflar “Abdal Halil Ağa Ruhunu Yaşatma ve Davulcular Derneği” duvarından alınmıştır.)*

Yaşanılan tarihi olaylar, Abdal Halil Ağayı Kahramanmaraş'ın müzik tarihinde önemli sembollerden biri yapmıştır. Öyle ki Kahramanmaraş'ta Abdal Halil Ağa adında bir cadde bulunmaktadır. 1900'lü yılların başından bu zamana gelen bu geleneğin sürdürülebilmesi için “Abdal Halil Ağa Ruhunu Yaşatma ve Davulcular Derneği” kurulmuştur. Bu dernekte usta-çırak ilişkisi içerisinde yetişen birçok davulcu ve zurnacı bulunmaktadır. Kahramanmaraş'ın kurtuluş gününü temsil eden abdal müzisyenler, aynı zamanda şehrin düğün, festival, çeyiz alma, bireysel kutlamalar gibi çeşitli eğlence ihtiyaçlarını da karşılamaktadır.

Kahramanmaraş'ta davul zurna icracılığı şeklinde kendini gösteren abdallığın (Altınöz, 2021) diğer illerde farklı türdeki çalgılarla kendini gösterdiği görülmüştür. Önal (2024), yapmış olduğu çalışmada, Bala ve Keskin yöresinde yapılan abdal müziği faaliyetlerinde daha çok davul ve zurna, Kırşehir'deki abdal müziği faaliyetlerinde ise keman ve bağlama çalgılarının kullanıldığını ifade etmiştir. Tarçın (2020), Ceyhan'daki abdalların klarnet ve keman çalgılarını icra ettiklerinden bahsetmiştir. İlgili literatür incelendiğinde, Kahramanmaraş yöresi dışındaki yörelerde, çok çeşitli türde çalgıların kullanılabildiği görülürken Kahramanmaraş abdal müziği geleneğinde ise davul ve zurna çalgılarının kullanıldığını görülmüştür. Bu bilgiler ışığında, abdal müziği geleneğinde kullanılan çalgıların ve dolayısı ile müziksel yapının değişkenlik gösterebildiğini ve bu durumun yöresel açıdan değerlendirmesinin daha uygun olacağını söylemek yanlış olmayacaktır.

Bu çalışmada, Kahramanmaraş müzik kültürünün önemli bir parçası olan abdallık geleneğini sürdüren Kahramanmaraş müzisyenlerinin, Kahramanmaraş'taki abdal müziği ve bu kültürel mirasın sürdürülebilirliğine ilişkin görüşlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın temel sorusu; “Kahramanmaraş'ta abdal müziği ve bu kültürel mirasın sürdürülebilirliğine ilişkin abdal müzisyenlerinin görüşleri nelerdir?” şeklindedir. Araştırmanın temel sorusu doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır. Kahramanmaraş özelinde olan bu sorular aşağıdaki şekildedir;

1. Kahramanmaraş Abdal Müzisyenlerinin;

- abdal müzisyenliğini öğrenim şekli nasıldır?
- müzik faaliyetleri nerelerde gerçekleştirilmektedir?
- geçimlerini sağlama durumları nasıldır?
- uğraştıkları başka meslek alanları var mıdır? varsa bu meslekler hangileridir?
- yapılan abdal müziği faaliyetleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
- yapılan abdal müziği faaliyetlerini olumsuz etkileyen faktörler ile ilgili görüşleri nelerdir?
- geleneksel abdal müziğinin sürdürülebilirliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
- abdal müziğinin sürdürülebilirliğine ilişkin önerileri nelerdir?

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalar, verileri toplamak ve analiz etmek için gözlem, görüşme ve belge analizi gibi üç temel öge etrafında birleşen araştırmalardır (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2011). Bu araştırmalar, araştırmacıların araştırmasına yönelik gözlem, görüşme yapmaları veya belgeleri analiz etmelerine dayalı olarak kategoriler oluşturmaları ve bunları açıklamalarına dayalı olan araştırmalardır (Hammersley, 2013). Araştırma, nitel araştırma yöntemlerine dayalı olarak bir durum çalışması şeklinde tasarlanmıştır. Durum çalışmaları, sorunları derinlemesine inceleyen ve bir bağlam

içerisinde keşfetme fırsatı sağlayan, teorik olarak daha geniş bakış aısına sahip teoriler oluşturmak ve bunları çoğaltmaya yonelik olan bir araştırma stratejisidir. Bu stratejide ayrıntılı kanıt veya bilgiler, sistematik bir şekilde bir araya getirilir (Hartley, 2004). Bu hususta, aşağıda çalışma ile ilgili hazırlanan görüşme sorularından bazı örnekler verilmiştir. Bu sorular;

6. Soru: Geleneksel abdal müziği faaliyetlerini olumsuz etkileyen faktörler ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

7. Soru: Geleneksel abdal müziğinin sürdürülebilirliğine ilişkin görüşleriniz nelerdir?

8. Soru: Geleneksel abdal müziğinin sürdürülebilirliğine ilişkin önerileriniz nelerdir? şeklinde dir.

Araştırmanın alışma grubunu Kahramanmaş'ta abdallık geleneğini sürdüren 9 abdal müzisyeni oluşturmaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubu zellikleri

<i>Abdallar</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>Yaş</i>	<i>Mesleği İcra Yılları</i>	<i>algıları</i>
A1	Erkek	57	40	Davul- Zurna
A2	Erkek	58	45	Davul
A3	Erkek	44	30	Davul - Zurna
A4	Erkek	40	25	Zurna
A5	Erkek	18	8	Davul
A6	Erkek	40	30	Davul
A7	Erkek	21	11	Davul
A8	Erkek	19	10	Davul-Darbuka
A9	Erkek	46	30	Davul

Araştırmanın alışma grubunu Kahramanmaş'ta abdallık geleneğini sürdüren cinsiyeti erkek olan 9 abdal müzisyen oluşturmaktadır. Çalışma grubunun erkek abdal müzisyenlerden oluşma sebebi Kahramanmaş'ta kadın abdal müzisyenlerin olmamasıdır. Çalışma grubunun 9 kişiden oluşma sebebi ise veri doyumuna ulaşılmasıdır. Araştırmaya katılan katılımcılar A harfi ile gösterilmiştir. Abdal müzisyenlerin yaşlarının 18-58 aralığında olduğu gözlenmiştir. Bu müzisyenlerin büyük çoğunluğunun 10 ile 18 yaş aralığında mesleklerini icra etmeye başladıkları saptanmıştır. Abdalların çoğunluğunun davul çaldığı görülmekle beraber davul ve zurna alan abdalların da mevcut olduğu grlmştir. 8 numaralı yaşça diğer abdal müzisyenlerden daha geniş olan abdal müzisyen ise davulun yanında darbuka da almaktadır. Araştırmanın büyük çoğunluğu yüz yüze gerçekleştirildiğinden araştırmanın temel sorusu, araştırma soruları ve görüşme soruları hazır olduğundan dolayı verilerin toplanması ortalama 1 hafta almıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, Kahramanmaş'taki abdal müziği ve bu kültürel mirasın sürdürülebilirliğine ilişkin görüşlerin ortaya konulması amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, araştırmacıya görüşme sırasında ortaya çıkabilecek ilgili fikirleri keşfetme özgürlüğü sağlar (Adeoye-Olatunde & Olenik, 2021: 1360). Görüşme soruları, abdallık geleneğini sürdüren Kahramanmaş Müzisyenlerinin müzik faaliyetlerine ilişkin görüşlerini belirlemek üzere tasarlanmıştır. Bu kapsamda,  ğretim üyesinin uzman görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler doğrultusunda, görüşme sorularının 3., 6., 7. ve 8. maddeleri yeniden düzenlenerek son şekli verilmiştir. Araştırmacı tarafından oluşturulan 8 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden, abdallık geleneğini sürdüren, Kahramanmaş'ta yaşayan 9 müzisyene yöneltilmiştir. Bu görüşmeler, veri odağı ve miktarı da dikkate alınarak 8'i yüzyüze 1'i ise telefonla gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler, ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş olup sonrasında araştırmacı tarafından yazılı hale getirilmiştir. Yazılı hale getirilen metinler ise katılımcılara gönderilip onayları alınmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, içeriğin anlam ve bağlantılara göre incelenmesidir (Prasad, 2008). Araştırmaya katılan Kahramanmaş Abdal Müzisyenleri ile yapılan görüşmeler, ortalama 20 dakika civarında bir sürede gerçekleşmiştir. Bu araştırmada, görüşme yoluyla elde edilen veriler, bilgisayar ortamına aktarılarak analize hazır hale getirilmiştir. Bu verilerden kodlar çıkartılmış olup ulaşılan kodlardan temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan kodların güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla alan uzmanına gönderilerek yeniden kodlaması istenmiştir.

Elde edilen kodlar birbiri ile karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonuçları Güvenirlik = (Görüş Birliği / [Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı]) × 100 formülü kullanılarak (Miles ve Huberman'ın, 1994) hesaplanmıştır. Bu hesaplama sonucunda araştırma güvenirliliği .88 olarak belirlenmiştir. Kodlar ve temalar tablolar halinde düzenlenmiştir.

Etik kurallara uygun olarak katılımcıların kimlikleri gizli tutulmuştur. İç güvenirliliğin artırılması için de birden fazla araştırmacı araştırmaya dâhil edilmiştir (Lincoln et al. 2011). Araştırmaya ait ses kayıtları, araştırmacı tarafından dosyalararak saklanmıştır. Analiz sürecinde abdalların kimliklerinin gizli tutulması bakımından her bir abdal için (A1, A2, A3,.....,A9) ayrı bir kod kullanılmıştır. Yapılan analizler araştırma gurubundan alınan doğrudan alıntılar ile desteklenmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bulguları araştırma soruları kapsamında şekillendirilmiştir. Kahramanmaraş özelinde yapılan bu araştırmada, Kahramanmaraş'taki abdal müziğine ve bu kültürel mirasın sürdürülebilirliğine ilişkin abdal müzisyenleri görüşlerine yer verilmiştir. Aşağıda ise bu hususta abdallardan elde edilen görüşler tema ve kodlara ayrılıp tablolaştırılarak sunulmuştur;

Tablo 2. *Abdal Müzisyenlerinin Abdal Müzisyenliğini Öğrenim Şekli*

Temalar	Kodlar	Katılımcılar
Öğrenim Şekli	Usta Çırak İlişkisi	A1, A3, A4, A7
	Babadan Oğula Aktarım	A6, A8
	Babadan Dededen Aktarım	A2, A5, A9

Tablo 2'de abdal müzisyenlerinin abdal müzisyenliğine başlama şekilleri incelendiğinde yapılan görüşmeler sonucunda tek tema elde edilmiştir. Bu görüşmeler doğrultusunda abdal müzisyenlerinin abdal müzisyenliğini sadece usta çırak ilişkisi, babadan oğula aktarım ve babadan dededen aktarım gibi geleneksel aktarım yolu ile öğrendikleri görülmüştür. Aşağıda bu tema ve kodlara ışık tutan abdal görüşlerinden bazıları verilmiştir:

A1. *Usta-Çırak ilişkisi ile başladım.*

A2. *Bizim de davulu öğrenmemiz atadan babadan göre göre alışa alışa oldu...Babamızı, dedemizi gördük ve onlara öğrendik...*

A5. *Dedemizden babamızdan öğrendik...Atadan dededen öğrendik...*

A8. *Babadan öğrendim*

Tablo 3. *Abdallık Gelenegini Sürdüren Kahramanmaraş Müzisyenlerinin Müzik Faaliyetlerini Gerçekleştirdikleri Yerler*

Temalar	Kodlar	Katılımcılar
Resmi Etkinlikler	Onikişubat Kutlamaları (kurtuluş bayramları), festivaller, güreş festivalleri	A1, A2, A3, A4, A6, A8
Özel Gün Kutlamaları ve Ritüeller	Sokak düğünleri, düğün salonları, nişanlar, doğum günleri, kına geceleri, asker kutlamaları, gelin almalar, bağ evi eğlenceleri, çeyiz almalar	A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9
Kırsal Ortam	Köy düğünleri, bağ evi eğlenceleri	A1, A4, A5, A6

Tablo 3'te Abdallık gelenegini sürdüren Kahramanmaraş müzisyenlerinin müzik faaliyetlerini gerçekleştirdikleri yerler verilmiştir. Bu faaliyetlerin çoğunlukla sokak düğünleri, düğün salonları, nişanlar, doğum günleri, kına geceleri, asker kutlamaları, gelin almalar, bağ evi eğlenceleri, çeyiz almalar gibi özel gün kutlamaları ve ritüellerde yapıldığı görülmüştür. Bunun yanı sıra ise yoğun olarak katılım gösterdikleri diğer etkinlikler ise Onikişubat Bayramları, festivaller ve güreş festivalleri gibi resmi bazı etkinlikler olmuştur. Aşağıda bu tema ve kodlara ışık tutan abdal görüşlerinden bazıları verilmiştir:

A1. *Onikişubat Kutlamaları (kurtuluş bayramları), Sokak düğünleri, düğün salonları, festivaller, güreş festivalleri, gelin almalar, kına geceleri, bağ evi eğlenceleri, asker kutlamaları, çeyiz alma törenleri gibi yerlerde bulunuruz.*

A2. *Güreşler, festivaller, düğün salonları, gelin alma, çeyiz alma, asker kutlamaları, doğum günlerine gideriz.*

A6. D    n salonları, kurtuluş günleri, güreş festivallerine gideriz,   eyize gideriz, k  y d    nleri, sokak d    nleri nerede   a  ırılırsa oraya gideriz. Uzak yerlere de gideriz.

Tablo 4. Geçimlerini Sağlaması Açısından Abdal M  zisyenli  ine İlişkin Görüşler

<i>Temalar</i>	<i>Kodlar</i>	<i>Katılımcılar</i>
Olumsuz Görüşler	Gelir yetersizliği ve değişken gelir	A1, A5, A8, A9
	Yetersiz iş fırsatları	A1
	Yöresel fırsat eşitsizliği	A3
	Alternatifsiz meslek oluşu	A6
	Ek iş ihtiya��ı	A4, A7, A8
Olumlu Görüşler	Ticaret (Alım Satım İşleri)	A2

Tablo 4'te geçimlerini sağlaması açısından abdal müzisyenliğine ilişkin abdal müzisyen görüşleri verilmiştir. Bu bilgilere göre gelir yetersizliği ve değişken gelirin olması, yetersiz iş fırsatları, yöresel fırsat eşitsizliği, alternatifsiz meslek oluşu ve ek iş ihtiya  ı gibi birçok olumsuz görüş abdal müzisyenlerinin geçimlerini sağlaması konusunda zorluk çektiğini göstermektedir. Bu konuda olumlu görüş belirten abdal müzisyenin ise tanınırlığı bir avantaj olarak gördüğü g  r  lm  ştir. Aşağıda bu tema ve kodlara ışık tutan abdal görüşlerinden bazıları verilmiştir:

A1. Askeri   crete bilene ulaşmıyor yani. Bir gün gelirse beş gün oturuyoruz. Başka bir iş yapmadığımızı sanarak zaten iş imkanı sunmuyorlar...İş imkanı yok.

A2. Evimi ge  indiriyorum...Perişan olmuyorum...Bunun nedeni çevremi çok geniş omasıdır...81 vilayete gider davul   alarım... Davulcu ...(adı) dediğin zaman herkes tanır. Emniyeti de tanır, valisi de tanır, cumburreisi de tanır... milletvekili de tanır...bakanları da tanır...

A6. Aylık kazancımı ge  imimi sağlaması açısından yetersiz buluyorum. Mesleğimin yanında hurdacılık da yapıyorum.

Tablo 5. Abdallık Geleneğini Sürdüren Müzisyenlerin U  raştıkları Diğer Meslekler

<i>Temalar</i>	<i>Kodlar</i>	<i>Katılımcılar</i>
Sadece kendi işleri ile uğraşma	Müzisyenlik	A1, A2, A3, A5, A6, A7
Ek İş Yapma	Hurdacılık	A4
	Ticaret (Alım Satım İşleri)	A8

Tablo 5'te abdallık geleneğini sürdüren müzisyenlerin uğraştıkları diğer meslekler verilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda ek iş olarak hurdacılık ve ticaret gibi meslekler ile uğraşan abdallar olsa da genel olarak sadece müzisyenlik yani kendi meslekleri ile uğraşan abdalların yoğunlukta olduğu g  r  lm  ştir. Aşağıda bu tema ve kodlara ışık tutan abdal görüşlerinden bazıları verilmiştir:

A1. Abdal müzisyenliğinin dışında başka bir işle uğraşmıyorum.

A4. Abdal müzisyenliğinin gelirini yetersiz bulduğum işin ek iş olarak hurdacılık yapıyorum.

A5. Sadece kendi mesleğim olan abdal müzisyenliği yapıyorum.

Tablo 6. Abdal Müziği Faaliyetlerine İlişkin Görüşler

<i>Temalar</i>	<i>Kodlar</i>	<i>Katılımcılar</i>
Olumlu Görüşler	Faaliyetlerin Yeterliliği, Temsil Gücü ve Sürdürülebilirliğinin Olduğuna İnanç	A1, A6, A8, A9
	Yeterli ilgi ve önem	A8
	Faaliyetlerin Yetersizliği	A3, A4, A5, A7
Olumsuz Görüşler	önem ve İlgi Eksiği	A2, A4

Tablo 6'da abdal müziği faaliyetleri ile ilgili abdal görüşlerine yer verilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda ulaşılabilen görüşlerin faaliyet yetersizliği ve önem ve ilgi eksikliği gibi olumsuz görüşler etrafında yoğunlaştığı g  r  le de faaliyetlerin yeterliliği, temsil gücü ve sürdürülebilirliğinin olduğuna inanç gibi olumlu görüşlerin de mevcut olduğu g  r  lm  ştir. Aşağıda bu tema ve kodlara ışık tutan abdal görüşlerinden bazıları verilmiştir:

A3. Bana göre şehirde yapılan faaliyetler yeterli değil...Gelişmesini istiyorum...Bizim dedemiz zamanında ufak bir şey yapmamış...Dolayısı ile bizim de elimizden tutulmalı...Belediyelerde, devlet dairelerinde görevlendirilmeliyiz...

A4. Kahramanmaraş'taki abdal müzik faaliyetlerini ve yaptığımız müziğe verilen önemi yeterli bulmuyorum...Diğer şehirlerde abdal müziği daha fazla faalken bizim şehrimizde yaptığımız müziğe önem verilmiyor.

A8. Yapılan faaliyetleri gayet yeterli buluyorum. Memlekette davul zurnanın yeri ayrı...Bence yapılan faaliyetler gayet yeterli. Benim için davul zurna geleneği bu memlekette hiçbir zaman bitmez...Çünkü halkımızın bu çalgılara ayrı bir sevgileri var... Bu da yaptığımız işin ve abdal müzik geleneğinin sürdürülebilirliğini sağlıyor.

A9. Yapılan faaliyetler yeterli ama devlet dairesinde yer almıyoruz...Hatta devlet dairelerinin herhangi bir kolunda görev alsak iyi olur. Bu şekilde bu faaliyetler artarak devam eder.

Tablo 7. Abdal Müziği Faaliyetlerini Olumsuz Etkileyen Faktörler

Temalar	Kodlar	Katılımcılar
Teknolojik değişim ve dönüşüm ile ilgili faktörler	Teknolojik altyapı ve elektronik müzikler tercihi	A1, A3, A4, A5, A7
	Güncel popüler müziklerin tercihi	A2, A6, A8, A9
Yenilikçi bakış açısı ile ilgili faktörler	Neslin ve müzik tercihlerinin değişmesi	A5
	Düğün orkestraları ve düğün sanatçıları tercihi	A2, A3, A4

Tablo 7'de abdal müziği faaliyetlerini olumsuz etkileyen faktörlere yer verilmiştir. Bu bilgiler ışığında bu faaliyetleri olumsuz yönde etkileyen durumların bilhassa teknolojik altyapı ve elektronik müzikler tercihi ve güncel popüler müziklerin tercihi gibi teknolojik değişim ve dönüşüm ile ilgili olan faktörlerin çevresinde toplanmış olduğu görülmüştür. Bu bilgiler ışığında aşağıda bu tema ve kodlara ışık tutan abdal görüşlerinden bazıları verilmiştir:

A1. Teknolojik müzikler, yeni çıkan müzikler yapmış olduğumuz müzikleri olumsuz yönde etkiledi...

A2. Mesela sanatçının olmuş olduğu düğünde bize davul çaldırmıyorlar...Bir düğün salonunda mesela 14 bine sanatçı getirdi...Dolayısı ile beni iptal ettiler...Getirdikleri müzisyenler bizleri olumsuz etkiliyor çünkü güncel müzik istiyorlar... Bu gibi durumlar yaptığımız müziği olumsuz yönde etkiledi...

A3. Orkestralar bizleri olumsuz yönde etkiledi...Çünkü orkestranın yaptığı müzik elektronik...Örneğin bir orgdan her çeşit ses çıkabiliyor... Tabi ki bizimki daha geleneksel kalıyor biz onların yaptığı müziği yapamıyoruz...

A6. Güncel müzikler olumsuz etkiledi. Bu müzikler davul zurnanın önüne geçti diyebilirim.

Tablo 8. Geleneksel Abdal Müziğinin Sürdürülebilirliğine İlişkin Görüşleri

Temalar	Kodlar	Katılımcılar
Olumlu Görüşler	Sürdürülebilirliğine ilişkin gelecek görme	A1, A9
	Gençlerin abdal müzisyeni olma konusundaki isteksizlik	A2, A4, A6, A7
	Düzenli gelir ve hayat garantisinin olmaması	A3, A4
Olumsuz Görüşler	Teknolojinin gelişmesi ile abdal müzisyenliğinin bittiğine olan inanç	A5, A8
	Müzik tercihlerinin değişmesi	A8
	Geleneğin kısa vadede biteceğine olan inanç	A7

Tablo 8'de Abdal müziğinin sürdürülebilirliğine ilişkin görüşlere yer verilmiştir. Gençlerin abdal müzisyeni olma konusunda isteksiz olması, yapılan işin düzenli geliri ve hayat garantisinin olmaması, teknolojinin gelişmesi ile abdal müzisyenliğinin bittiğine ve geleneğin kısa vadede biteceğine olan inanç, müzik tercihlerinin değişmesi gibi birçok olumsuz görüş geleneksel abdal müziğini sürdürülebilirliğine olan inancın az olduğu ya da olmadığını göstermektedir. Bu durum genel itibarıyla abdal müzisyenlerin geleneksel abdal müziğinin sürdürülebilirliğine ilişkin olumsuz görüşleri benimsedikleri söylenebilir. Bu görüşlerin yanı sıra geleneksel abdal müziğinin sürdürülebilirliğine ilişkin gelecek gören abdalların az sayıda da olsa mevcut olduğu görülmektedir. Tablo 7'de yer alan temalar ve kodlar ile ilgili görüşler şu şekildedir:

A2. Bu işle ilgili herhangi bir gelecek görmüyorum. Bizim mesleğimiz 30 yıl önce değerliydi... Şimdi değersiz çok değersiz... Gençler çalışmak istemiyorlar bu meslekte. Gençleri bu işe yönlendirmeye çalışıyorum... Yönelmek istemiyorlar... Bizim zamanımızda iyiydi... Ama artık inanın iyi değil... Geleceği yok...

A3. Herhangi bir gelecek görmüyorum... Evladımı, çevremi de bu işe yönlendirmek istemem çünkü sigortamız yok...

A4. Bir gelecek görmüyorum. Eşim dostum, çocuğum akrabam bu işe yönelmiyorlar... Yönelmelerini de istemem... Çünkü düzenli bir gelirimiz yok...

A5. Maalesef bitti... Neyini göreyim ki yani... Düşün salonları ve akabinde teknolojik müzikler çıktı. Davul işi, davul mesleği bitti artık... Meslek bitti... Davul işinin bir geleceği yok...

A9. Bu mesleğin en az 50 yıl daha devam edeceğini düşünüyorum... En azından bizler devam ettireceğiz...

Tablo 9. Abdal Müziğinin Sürdürülebilirliğine İlişkin Öneriler

Temalar	Kodlar	Katılımcılar
Kamu ve Kurumsal Destek	Belediye destekleri	A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A9
Ekonomik Güvence ve Sosyal Haklar	Düzenli bir iş, ek iş ve maaş Hayat güvencesi sağlama ve hak edilen ücretin verilmesi	A1, A4, A7 A7
Kişilerin Destegi	Ünlü desteği ile tanınırlığı artırma	A8
Kültürel Yayılma	Turistik yerlere gönderilme ve tanınırlığın artırılması	A2

Tablo 9'da abdal müziğinin sürdürülebilirliğine ilişkin önerilere yer verilmiştir. Bu bilgilerden abdal müziğinin sürdürülebilirliği için abdalların genelinin kamu ve kurumsal destek beklentilerinin olduğu görülmüştür. Bu konuda ise özellikle belediyeden desteklerin beklendiği görülmüştür. Bunun yanı sıra sürdürülebilirlik için ise ekonomik güvence ve sosyal haklar, kişilerin desteği ve kültürel yayılma gibi de birtakım önerilerde bulunulmuştur. Bilhassa düzenli iş, ek iş ve maaş beklentilerinin karşılanması ile abdal müzisyenliğinin sürdürülebileceği görülmüştür. Tablo 8'de yer alan temalar ve kodlar ile ilgili görüşler şu şekildedir:

A2. Turistik yerlere veya şehir dışlarına gönderilmeliyiz... Gaziantep'in abdalları çok güzel yerlere gidiyor. Bizde gitmeliyiz. Kültürümüzü yaymalıyız.

A5. Ne yapsalar da bu iş bitti elimizden bir şey gelmiyor... Abdal müziğinin muhafaza edilmesi, geliştirilmesi veya sürdürülebilmesi için bizlere belediyelerde görev verilebilir.

A6. Belediyede herhangi bir birime alsalar, belediyede çöpçülük için alsalar... Çünkü yaptığımız mesleğin bir sonu yok... Mesleğimiz sürdürülebilir olması için bizlerin öncelikle geçimimizi sağlamamız gerekiyor.

A7. Belediye bize sigorta bağlasa, belediye bandosuna verse... Halk eğitime verse... Yani işimize gidip işimizden gelsek... Sigortamız olur... Belli bir aylığımız olur... Her gün evde yatmayız... Mesela biz 5-6 ay çalışıyoruz... 5-6 ay kırsın yatıyoruz... Ama belirli bir işin olsa... Aydan aya asgari ücret alsak... Sigortam da olur... İlerde emekli olma durumu da olur... Yani bu iş maddi imkânsızlıklardan dolayı sürdürülemez gençler de bu durumun böyle olduğunu farkında...

A8. Eli büyük olan insanlar biz abdallara el uzatsa çok güzel olur... Yani sosyal medyada görüyorsunuzdur... Böyle sesi güzel olup keşfedilmeyen çok insan var... Ünlü sanatçılar biz abdal müzisyenlerin de ellerinden tutabilirler mesela... Bizim tanınırlığımızı arttırabilirler... Bu şekilde sürdürülebilirliğimiz artar.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde araştırmanın temel sorusu ve diğer araştırma soruları ışığında ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Kahramanmaraş'taki 9 abdal müzisyen araştırmaya gönüllü olarak katılmış olup kendilerine yöneltilen 8 açık uçlu soruya cevap vermişlerdir. Verilen cevaplara yönelik içerik analizi yapılmış olup elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar aşağıda verilmiştir. Çalışma grubu özellikleri incelendiğinde Kahramanmaraş'taki abdal müzisyenlerin hepsinin erkek olduğu saptanmıştır. Bu durum ile Kahramanmaraş özelinde abdal müzisyenliğine erkek nüfusunun hakim olduğu ve bu mesleği yapan abdal kadın müzisyenin ise bulunmadığı görülmüştür.

Çalışma grubunu oluşturan Kahramanmaraş Abdal Müzisyenleri genel olarak davul-zurna çalmaktadır. Bu hususta bu kişiler kendilerini “davulcu” olarak atfetmektedir. Türkiye’nin diğer yerlerinde ise kullanılan çalgıların Kahramanmaraş’takinden farklılık gösterdiği görülmüştür. Aydın ve Sağer (2023), Orta Anadolu’da abdalların bağlama çaldıklarını, Beyhan (2023) ise bu yörede keman çalgısını da icra ettiklerini belirtmiştir. Önal (2024), Ankara/Balâ ve Kırıkkale/Keskin civarında davul-zurna ikilisinin ön planda olduğunu vurgularken Kırşehir’de ise keman ve bağlama çalgılarının yaygın olarak kullanıldığından bahsetmiştir. Sençerman (2017) zurnanın Turgutlu abdal müziğinde oldukça önemli bir yerde olduğunu hatta buradaki abdal müzisyenlerin “abdal zurnacı” olarak nitelendirildiğinden söz etmiştir. Zarifoğlu (2021), Kahramanmaraş ile komşu şehirler olan Gaziantep’te de abdalların yaygın olarak davul zurna ve bağlama çalgılarını kullandığını vurgulamıştır. Bu bilgilerden hareketle Türkiye genelinde abdal müziğinde kullanılan çalgıların ve dolayısı ile müziksel yapının bölgeden bölgeye hatta yöreden yöreye değişiklik gösterdiği söylenebilir. Öyle ki yakın mesafede olan Gaziantep-Kahramanmaraş’ta bile çalgı çeşitliliğinin değişiklik gösterdiği görülmüştür. Ayrıca bu bilgiler abdal müzik geleneğinin Türkiye’nin birçok yöresine yayılım göstermiş olduğunu göstermektedir.

Kahramanmaraş abdal müzisyenlerinin geleneksel öğrenim şekli olan usta çırak ilişkisi veya babadan dededen aktarım yolu ile mesleklerine başladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Balbay (2018) yapmış olduğu araştırmasında, Karacadağ yöresi abdal müzisyenlerinin de müziğe usta çırak ilişkisi içerisinde başladıklarını ifade etmiştir. Dağdeviren’in (2019) abdallar ve müzik ile ilgili yapmış olduğu araştırmasında, abdalların, usta çırak ilişkisi ile müzisyenliği öğrendikleri görülmüştür. Yöre (2012) Ayşe Gündüz, Havva Canatan, Saibe Günyol, Muharrem Ertaş ve oğlu Neşet Ertaş, Hacı Taşan ile oğulları Seyfettin ve Sondur Taşan ile yeğeni Kudret Taşan ve kardeşleri, Çekiç Ali ve oğlu Aydın Çekiç, Bahri Altaş ve oğlu Tufan Altaş gibi abdal müzisyenlerin abdallık geleneğini babadan oğula-anneden kıza şeklinde sürdürdüğünü ifade etmiştir. Yapılan araştırmalar ve Kahramanmaraş abdal müzisyenlerinin görüşleri ele alındığında Kahramanmaraş abdallarının müziği geleneksel yollar ile öğrenmiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmanın çalışma grubunda Kahramanmaraş özelinde abdal müzisyenlerin genel itibarıyla erkek müzisyenlerden oluşmuş olduğu görülse de Türkiye genelinde bu durumun değişkenlik gösterdiği, diğer bazı illerde kadın abdal müzisyenlerin de mevcut olduğu görülmüştür.

Abdallık geleneğini sürdüren Kahramanmaraş müzisyenlerinin müzik faaliyetlerini halk açısından önemli olan çeşitli gün veya kutlamalarda gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. Düğünler, nişanlar, doğum günleri, kına geceleri, asker kutlamaları, gelin almalar, bağ evi eğlenceleri, çeyiz almalar, Onikişubat Kutlamaları abdal müzisyenlerinin yer aldığı kutlamalardan bazılarıdır. Ayata (2006), Tarçın (2020) ve Okumuş (2005) yapmış oldukları çalışmalarında, abdalların düğün ve diğer eğlencelerde etkin rol oynadığından bahsetmiştir. Yapılan bu çalışmalar, abdal müziğinin genel itibarı ile Türkiye’de toplumun sosyal yaşamı ve eğlence anlayışında önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir. Kahramanmaraş için de bu durum aynı olmakla beraber bu ilin Türkiye genelinde abdal müzik geleneğinin önemli bir ayağını oluşturduğu düşünülmektedir. Ayrıca abdal müzisyenleri ve müziğinin Kahramanmaraş’ın eğlence kültürü ve anlayışında önemli bir yerde olduğu, korunması ve sürdürülmesi gereken bir gelenek olduğu düşünülmektedir.

Geçimlerini sağlaması açısından abdal müzisyenliğine ilişkin abdal görüşleri incelendiğinde, tanınırlığın avantajını yaşayan abdal müzisyenler olsa da abdal müzisyenlerinin abdal müzisyenliğinden başka bir meslek yapma alternatifi olmadığı ve büyük çoğunluğunun, gelir yetersizliği, yetersiz iş fırsatları, yöresel fırsat eşitsizliği gibi konulardan şikâyetçi olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca bu müzisyenlerin genel itibarıyla müzisyenlik dışında başka bir işle uğraşmadıkları ancak başka bir işle uğraşmaya ihtiyaç duydukları saptanmıştır. Zarifoğlu (2021) yapmış olduğu araştırmasında, müzik esnaflığının gün geçtikçe azaldığını, yeni neslin abdal müziği ile pek fazla ilgilenmediğini, bu durumun ana nedeninin abdal müzisyenlerinin abdal müzisyenliği ile geçimlerini tam anlamıyla sağlayamamış olmaları olduğunu ifade etmiştir. Tarçın (2020) abdalların düğün olmadığı zamanlarda pamuk toplamak, çapa yapmak ve tarlada yevmiyeli çalışmak gibi işlere gittiğini belirtmiştir. Kılıç (2012) abdalların gelir yetersizliğinden dolayı ek iş yapmaya ihtiyaç duyduklarını ancak bu konuda abdal müzisyenliği dışında ilgilendikleri diğer işlerde başarılı olmadıklarından bahsetmiştir. Gürkan (2019) Kırşehir Kaman-Keskin Abdallarının çok büyük bir kısmının geçimlerini sağlayabilmek için İzmir’e göç ettiklerini belirtmiştir. Türkiye’nin diğer illeri ve Kahramanmaraş özelinde abdal müzisyenlerinin geçimlerini sağlamaları açısından durumları incelendiğinde, aylık net gelirinin olmaması ve yaptıkları işten yeterince gelir elde edememeleri, onların ek iş yapma ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Buna rağmen Kahramanmaraş Abdal Müzisyenlerinin genel olarak kendi işlerinden başka bir işle uğraşmadığı tespit edilmiştir.

Abdal müziği faaliyetleri ile ilgili abdal görüşleri incelendiğinde abdalların abdal müziği konusunda yapılan faaliyetleri yetersiz bulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan işe önem ve ilgi eksikliği olduğu görüşü ise dikkat çeken bir diğer sonuçtur. Bunların yanı sıra yapılan faaliyetleri yeterli bulan ve bu geleneğin sürdürülebilirliğinin yüksek olduğuna inananların ise sayıca az olmadığı görülmüştür. Yapılan müziksel faaliyetleri olumsuz etkileyen faktörler incelendiğinde, bilhassa teknolojik altyapı, elektronik müzikler ve güncel popüler müziklerin abdal müziğini olumsuz yönde etkilediği saptanmıştır. Dağdeviren'in (2019) araştırmasında da günümüzdeki değişimlerin abdal müziğini olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Düğünlerde düğün orkestraları ve düğün sanatçılarına duyulan talep ise abdal müziğini olumsuz yönde etkileyen diğer bir ortak görüştür. Neslin değişmesi ve müzik tercihlerinin değişmesi ise sürdürülebilirliği azaltan nedenler arasında gösterilebilir.

Abdal müziğinin sürdürülebilirliğine ilişkin görüşlere ait bulgular incelendiğinde, genel hatlarıyla olumsuz görüşler olduğu saptanmıştır. Gençlerin abdal müzisyeni olma konusunda isteksiz olması, abdal müzisyenliğinde net-düzenli bir gelir ve hayat garantisinin olmamasından kaynaklı olduğu tespit edilmiştir. Teknolojinin gelişmesi ile günümüz müzik tercihlerinin değişmesi ve bu geleneğin kısa vadede biteceğine olan inanç da saptanılan diğer olumsuz görüşlerden bazılarıdır. Karşılaşılan bu olumsuz durumların abdal müziğinin sürdürülebilirliğini olumsuz yönde etkilediği söylenebilir. Doğan (2022), İslamoğlu ve ark. (2017) yapmış oldukları çalışmalarında abdal müzisyenliğinin ekonomik olarak getirisinin az olmasının kendilerini mevsimlik olarak veya müzik dışındaki alanlarda yeni bir iş arayışına sürüklediğini vurgulamışlardır.

Abdal müziğinin sürdürülebilirliğine ilişkin öneriler incelendiğinde, abdalların belediyenin herhangi bir biriminde, bandosunda veya halk eğitim merkezlerinde görev yapmak gibi birtakım önerilerinin olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra düzenli gelir- hayat güvencesi (sigorta) veya ek iş, maaş gibi öneriler de abdal müziğinin sürdürülebilirliğinin sağlanması yönelik sıklıkla karşılaşılan önerilerdendir. Ünlü sanatçıların desteği ve abdalların turistik yerlere gönderilerek kültürün yayılması ile tanınırlıklarının artması gibi öneriler ise dikkat çekici önerilerdendir.

Kahramanmaraş abdal müzisyenlerin belediye ve kamu kuruluşları tarafından desteklenip onlara belediye bandoları veya ayrı bir müzik departmanında düzenli bir gelir, düzenli çalışma saatleri ve sigorta ile yer verilmesi önerilmektedir. Bu durumun abdallık geleneğinin Kahramanmaraş özelinde sürdürülebilirliğini arttıracığı düşünölmektedir. Bu gelenek sadece erkekler vasıtası ile değil kadınların desteği ile de daha büyük kitlelere ulaştırılabilir. Kahramanmaraş özelinde bu alanda kadın abdal müzisyenlerin yetiştirilmesi hususunda gerekli teşvik ve destekler sağlanabilir. Yapılan çeşitli abdal müziği faaliyetlerine yönelik belediyelerin sosyal medya hesaplarından yapılan çeşitli içerik paylaşımları ile tercih edilebilirlik artırılabilir. Böylelikle geleneğin sürdürölmesi sağlanabilir. Abdal müziği faaliyetlerinde geleneksel müzik icrasının yanı sıra teknolojik altyapının imkanlarından da faydalanılmalıdır. Bu değişim ve dönüşümün tercih edilebilirliği arttıracığı sürdürölabilirliği sağlarken güncelliği de koruyabileceği düşünölmektedir. Türk Halk bilimi kadar Türk Müzik Kültüründe de önemli bir yere sahip olan abdallar ve abdal müziğine yönelik olarak diğer yörelerde de yeni alan araştırmaları yapılabilir. Bu hususta yapılacak olan çalışmaların literatüre katkı sağlayacağı söylenebilir.

Etik Beyan

"Kahramanmaraş'ta Abdal Müziği ve Bu Kültürel Mirasın Sürdürölabilirliğine İlişkin Abdal Müzisyenleri Görüşleri" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Gerekli olan etik kurul izinleri Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 06.09.2024 tarih ve 2024-18 sayılı toplantısında alınmıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Araştırma tek yazarlı olarak yapılmış olup araştırmacının araştırmaya katkı oranı %100'dür.

Çatışma Beyanı

Araştırmacı araştırmayı tek başına yapmış olduğundan herhangi bir çıkar beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Adeoye-Olatunde, O. A., & Olenik, N. L. (2021). Research and scholarly methods: semi-structured interviews. *Journal of the american college of clinical pharmacy*, 4(10), 1358-1367. <https://doi.org/10.1002/jac5.1441>
- Altınöz, İ. (2021). Osmanlı Döneminde Anadolu Abdalları. *İğdir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (25), 53-69.
- Andrews, P. A. (1992). *Türkiye'de Etnik Gruplar*. Ant Yayıncılık.
- AnaBritannica (2004). *AnaBritannica Genel Kültür Ansiklopedisi*. İstanbul: Ana Yayıncılık
- Altınay, F. R. (2013). Türkiye'de "çokkültürlülük" bağlamında halk müziği araştırmalarının gerekliliği. *Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuarı Dergisi*, (2), 63-90.
- Ayata, S. (2006). *Kırşehir yöresi abdallarının dinî inançları üzerine bir araştırma*. (Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Aydın, A. (2011). *Aydın Germencik'te halk oyunları ve halk müziği geleneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Aydın, İ. ve Sağır, T. (2023). Türk Halk Müziği Ekosisteminde çalgı ve vokal icra etkileşimi: hançere tekniklerinin oluşumunda müzikal davranışlar. *Etnomüzikoloji Dergisi*, 6(3), 59-79.
- Balbay, T. (2018). Konya İli Karacadağ Yöresi Halk Müziği ve ülkemiz müzik eğitimindeki yeri. (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Barkan, Ö. L. (1993). *Kolonizatör Türk Dervişleri*. İstanbul: Hamle Yayınları.
- Beyhan, D. (2023). *Orta Anadolu abdal müzik geleneğinde keman sazının kullanımı (Seyit Çevik örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Çelik, H. (2008). Çokkültürlülük ve Türkiye'deki görünümü. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(15), 319-332.
- Dağdeviren, A. (2019). Abdallar, müzik ve turizm. *Uluslararası Sosyal araştırmalar dergisi*. 12(67), 859-878. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3774>
- Demir, E., Uslu, F., ve Derviş, L. (2024). Abdal Topluluklarında Gündelik Yaşam, Kültür ve Kimlik: Antalya Örneği. *Milli Folklor Dergisi*, 18(144), 76-88. <https://doi.org/10.58242/millifolklor.1343717>
- Doğan, A. (2022). Unesco yaratıcı müzik kenti Kırşehir ve stratejik iletişim. 6. *Alâeddin Asna Mesleki Gelişim Sempozyumu*, (ss. 3-23). İzmir, Türkiye: İzmir Ekonomi Üniversitesi.
- Duygulu, M. (1996). Anadolu abdalları'nda müzik. V. *Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Halk Müziği, Oyun, Tiyatro, Eğlence Sektöründe Bildirileri*, (ss. 108- 121). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Erkan, S. (2008). *Kırşehir Yöresi Halk Müziği Geleneğinde abdallar* (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Fila, H. (1986). *Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi*. İçinde. Interpress Basın ve Yayıncılık AŞ.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. & Hyun, H. H. (2011). *How to design and evaluate research in education*. McGraw-Hill.
- Gazimihal, M. R. (1961). *Musiki sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Gökşen, G. (2008). *Beyaz Sessizlik: Kızının Dilinden Abdal Halil Ağa*, Ankara: Saray Yayınları.
- Gürkan, B. (2019). *Çoklukluluk, meslek, akrabalık ve müzik: Orta Anadolu Abdalları'nın müziksel dinamikleri*, (Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Hammersley, M. (2013). *What is qualitative research?*. Bloomsbury Academic.
- Hartley, J. (2004). What is a case study. İçinde C. Casell, & G. Symon (Ed.) *Essential guide to qualitative methods in organizational research*, 323-333. <https://doi.org/10.4135/9781446280119.n26>
- Hoiberg, D. H. (2004). *AnaBritannica*. İstanbul: Ana Yayıncılık.
- İslamoğlu, E., Yıldırım, S., & İyem, C. (2017). Türkiye'de çalışan yoksullar olarak abdallar: Kırşehir ilinde bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 15(30), 463-479.
- Kara, T. (2022). *Orta yaş ve üstü bireylerin rekreasyon taleplerinin belirlenmesi ve rekreatif faaliyetlere katılımı engelleyen faktörlerin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi* (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıç, E. (2012). Ritüelleri yöneten davulcu ve zurnacıların modern toplum yaşantısındaki yeri. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 351-359.
- Kidd, W., & Teagle, A. (2012). *Culture and identity*. Bloomsbury Publishing.
- Köprülü, F. (1935) . *Türk Halk Edebiyatı Ansiklopedisi*, İstanbul: Burhaneddin Basımevi.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook*. United States of America: Sage Publications.
- Parlak, E. (2013). Anadolu Türkmen Müzik Sanatında bir abdal deha: Neşet Ertaş. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi* 61, 287-312.
- Prasad, D. B. (2008). *Content analysis: A method of Social Science Research*. İçinde D. K.L. Das & V. Bhaskaran (Ed), Research methods for social work (pp. 174-193). New Delhi:Rawat Publications. <http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.1.1748.1448>
- Sençerman Ş. (2017). *Zurna pratikleri ve kültürel kimlik: Turgutlulu Abdal Zurnacılar Örneği*. (Doktora Tezi), Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Sözer, V. (2005). *Müzik ve müzisyenler ansiklopedisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Tamtürk, S. (2018). *19. Yüzyılda Efes Harabeleri İngiltere'ye Nasıl Götürüldü?* (Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

- Tarçın, G. (2020). Adana/Ceyhan Halk Kùltüründe sosyal bir zümre olarak “Abdallar”. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (68), 175-196. <https://doi.org/10.14222/Turkiyat4251>
- Tekin, E. (2017). *Orta Anadolu ve Ege Abdal kùltürleri arasındaki ilişkinin müzikal analiz üzerinden değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Tylor, E. B. (2021). The science of culture. In Erickson, P. A. & Murphy, L. D. (Ed.), *A history of anthropological theory*. (ss. 19-31). Canada: University Of Toronto Press
- Okumuş, E. (2005). Türkiye’de marjinal bir grup olarak Abdallar. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 3(6), 489-512.
- Önal, H. (2024). Abdallar ve icra ettikleri bozlakların makamsal yapısı: Kırşehir ve Kırıkkale Örneği. *Premium e-Journal of Social Sciences (PEJOSS)*, 8(43), 829-840. <https://doi.org/10.5281/zenodo.12188133>
- Özveren, S. (2019). *Kahramanmaraş alevi ocaklarında inanç, ibadet ve erkân: Sinemilli Ocağı örneği*. (Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Whiten, A., Hinde, R. A., Laland, K. N., & Stringer, C. B. (2011). Culture evolves. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 366(1567), 938-948. doi:10.1098/rstb.2010.0372
- Yöre, S. (2012). Kırşehir yöresi halk müziği kùltürünün kodları ve temsiliyeti. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(1), 563-584.
- Yvonna, S., Lincoln, Y. S., Lynham, S. A., & Guba, E. G. (2011). *Paradigmatic controversies, contradictions, and emerging confluences, revisited*. The Sage Handbook Of Qualitative Research, 4(2), 97-128.
- Zarifioğlu, M. A. (2021). *Kahramanmaraş Abdallık geleneğinde müziğin toplumsal kimlik bağlamında işlevi*. (Yüksek Lisans Tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Kaynak Kişiler

- A1. Ali Kara, 57, İlkokul, Davul-Zurna İcracısı (Abdal Müzisyen), 12 Eylül 2024/ Abdal Halil Ağa Ruhunu Yaşatma ve Davulcular Derneği/Kahramanmaraş
- A2. Tekin Göçęünler, 58, İlkokul, Davul İcracısı (abdal müzisyen), 12 Eylül 2024/ Abdal Halil Ağa Ruhunu Yaşatma ve Davulcular Derneği/Kahramanmaraş
- A3. Ünal Çağlar, 44, İlkokul, Davul-Zurna İcracısı (Abdal Müzisyen), 12 Eylül 2024/ Abdal Halil Ağa Ruhunu Yaşatma ve Davulcular Derneği/Kahramanmaraş
- A4. Mehmet Höçölü, 40, İlkokul, Zurna İcracısı (Abdal Müzisyen), 12 Eylül 2024/ Abdal Halil Ağa Ruhunu Yaşatma ve Davulcular Derneği/Kahramanmaraş
- A5. Boran Elekçi, 18, Tahsili Yok, Davul İcracısı (Abdal Müzisyen), 12 Eylül 2024/ Abdal Halil Ağa Ruhunu Yaşatma ve Davulcular Derneği/Kahramanmaraş
- A6. Ünal Elekçi, 40, Tahsili Yok, Davul İcracısı (abdal müzisyen), 12 Eylül 2024/ Abdal Halil Ağa Ruhunu Yaşatma ve Davulcular Derneği/Kahramanmaraş
- A7. Eren Göçęünler, 21, İlkokul, Davul İcracısı (abdal müzisyen), 12 Eylül 2024/ Abdal Halil Ağa Ruhunu Yaşatma ve Davulcular Derneği/Kahramanmaraş
- A8. Baran Göçęünler, 19, Ortaokul, Davul-Darbula İcracısı, abdal müzisyen), 12 Eylül 2024/ Abdal Halil Ağa Ruhunu Yaşatma Ve Davulcular Derneği/Kahramanmaraş
- A9. Mehmet Saçık, 46, Tahsili Yok, Davul İcracısı (abdal müzisyen), 21 Eylül 2024, Telefon Görüşmesi/Kahramanmaraş

EXTENDED ABSTRACT

Culture represents the traditions and customs learned from an individual’s immediate surroundings and continues throughout life. The blending of different cultures has led to the concept of multiculturalism. Anatolia has long been a melting pot of various cultures, and Kahramanmaraş, located at the crossroads of the Mediterranean, Eastern Anatolia, and Southeastern Anatolia, embodies this multicultural heritage. With its unique geographical position and the coexistence of diverse ethnic groups, Kahramanmaraş's rich cultural mix also significantly influences its music. This study focuses on the "abdals" of Kahramanmaraş—traveling musicians known for playing the drum and zurna (a traditional wind instrument) to entertain at public events. Abdals, found throughout regions like Central Anatolia and Eastern Anatolia, hold a prominent place in the musical traditions of Kahramanmaraş. The local musicians continue their practice through the "Abdal Halil Ağa Spirit Preservation and Drummers Association," preserving and perpetuating this tradition while catering to the city’s entertainment needs. The primary goal of this study is to explore the views of abdal musicians on their music and the sustainability of this cultural heritage in Kahramanmaraş. A case study approach based on qualitative research methods was employed. The researcher conducted semi-structured interviews using open-ended questions to gather the musicians' perspectives. A total of 9 abdal musicians from Kahramanmaraş voluntarily participated, with interviews taking place face-to-face or by phone. These interviews were recorded, transcribed, and analyzed through content analysis. Codes were derived from the data, and recurring themes were identified. The findings reveal that abdal musicians perform their music primarily at public events such as weddings, festivals, and religious celebrations. All musicians in this tradition are

male, although female abdal musicians exist in some other regions of Turkey. In Kahramanmaraş, the musicians primarily identify as "drummers" due to their predominant use of the drum and zurna. This differs from other regions in Turkey, where a wider variety of instruments is used in abdal music, indicating that the instruments and performance styles vary by locality. Most abdal musicians in Kahramanmaraş learn their craft either through a master-apprentice relationship or from their fathers and ancestors, reflecting the deeply intergenerational nature of the tradition. Despite their integral role in the community's social and cultural life, many abdals face financial instability. They struggle with low income, lack of job opportunities, and regional inequalities. Most musicians rely solely on their work as musicians, but feel the need to find other sources of income due to their unreliable earnings. When asked about the state of abdal music in Kahramanmaraş, the musicians expressed mixed opinions. Some believed that the tradition was well-represented and sustainable, while others felt it lacked attention and importance. Several factors were identified as negatively impacting abdal music, particularly technological advancements, electronic music, and modern popular genres, which reduce interest in traditional forms. The musicians expressed concern that younger generations are reluctant to become abdal musicians, primarily due to the lack of financial security and regular income. The musicians provided several suggestions for preserving abdal music, including being integrated into public bands or municipal music units, receiving support from famous artists, and being assigned to tourist destinations to increase their visibility and secure a steady income. They emphasized the need for regular salaries and job security to ensure the continuation of the tradition. Another significant finding was the lack of younger musicians entering the profession. Many of the older musicians expressed pessimism about the future of abdal music, fearing that without significant support and changes, the tradition could die out as modern tastes and technology continue to evolve. They cited the need for public institutions to recognize and support abdal musicians by offering them positions in municipal bands or other public entities. They also suggested that expanding the scope of abdal music to include women and diversifying the instruments used would help modernize the tradition while retaining its cultural essence. Based on the findings, it is recommended that abdal musicians receive institutional support from local and national governments. Regular income, health insurance, and steady work schedules could be provided by employing them in municipal bands or establishing a separate music department to preserve their cultural contributions. Additionally, abdal music could be promoted to a broader audience, both domestically and internationally, by engaging women musicians and introducing new instruments. Modernizing the performance context while retaining its cultural roots could help the tradition evolve with changing times. In conclusion, abdal music in Kahramanmaraş remains a vital part of the region's cultural identity, but it faces significant challenges in sustainability. The influence of modern music, technological advancements, and the lack of interest from younger generations pose a real threat to the survival of this tradition. To preserve this important cultural heritage, it is necessary to provide structural support to abdal musicians, ensuring they have the financial and social security needed to continue their work. Moreover, efforts should be made to adapt abdal music to modern contexts, enabling it to resonate with contemporary audiences while maintaining its historical significance.